

DOSTLARIN YÜZÜ PARLAK GÖNLÜ PAK OLSUN

Dînî ve Tasavvufî edebiyatımızda “Gönül aynası” anlamına gele “*Mir'ât-ı dil*” ve “*Âyîne-i dil*” gibi kavramlara çokca yer verilir. “*Gönül hânesi*”, “*Dil hânesi*” şeklindeki ifâdelerle bu manevî makâmın tecellîgâh-ı ilâhî olduğu hatırlatılır ve bundan dolayı gönlün her türlü manevî kirlere arınması için nefisle mücâhede yapılması tavsiye edilir. Nitekim mutasavvıflar mü'minin mânen terakkî edip ilerlemesi ve kâmil bir insan olabilmesi için öncelikle gönlün sâf ve berrâk olmasının önemine temas ederler. Tasavvufî terbiyede bu mekânın her türlü mânevî kir ve paslarla dolarak “*çirk-âlûd*” olmasına (kirlenmesine) yol açacak amellerle doldurmaktan sakınılması en başta gelen hususlar arasında kabul edilmektedir.

Bu bakımdan gönlümüzde yer eden sevgilerin, Allah'ın ve O'nun râzı olacağı sevgilerden ziyade olmamasına dikkat etmek gerekir. Gönlü tamamen fânî dünyanın ve kısa süren geçici hayatın varlıklarıyla, zevk ve safâsıyla doldurup ebedî âleme daha az yer ayırmak tavsiye olunmamıştır.

Gönülde muhabbet de nefret de yer tutabilir, buna bağlı olarak insanın sevdiği ve hoşlanmadığı kişiler olabilir. Günlük hayatımızda beraber olduğumuz, dostluk kurduğumuz nice insanlarla olan ilişkilerimizin sürüp gitmesi veya sona ermesinin hep bu iki kavrama bağlı olduğunu da söyleyebiliriz.

Sevginin zâhirî değil bâtinî olması, kalıpta değil kalbde, sözde değil özde teşekkül etmesi arzu edilir. Herkes sevginin böyle olanına tâliptir. Ancak böyle bir sevgi ve muhabbetin ise sadece dünya menfaati önde tutularak dâimî hale gelmediği de bir hakîkattir. Allah için sevmenin ve hoşlanmadığımız şeylerde bile dâimâ O'nun koyduğu ölçüyü göz önünde bulundurmamızın önemini unutmamız lazımdır. Bâki dostluklar ancak böyle temin edilir.

Hulûsî Efendi (k.s)'nin, aşağıya aldığımız gazelinde de dikkat çektiği konunun bu olduğu kanâatindeyiz. Allah'ın tecellî ettiği gönülde yer alan sevgililere, sevgilere dikkat etmeli; gönül

hastalıklarının çaresini yine Allah dostu olan gönül erlerine giderek aramalıyız. Çünkü bir hazîne gibi olan gönlün anahtarı da Allah dostlarıdır. Çoğu kere gönül darlığının dünya varlığından kaynaklandığını; gönlümüzü Allah'ın râzı ve hoşnut olmadığı sevgilerle doldurmanın gönlümüzü hasta kıldığını unutmamalıyız.

Gazelin Metni

1. Ağyârı koy ol meclis-i dil-dâra götürme
Bülbül sanuban zâğı o gül-zâra götürme
2. Bu derdine bir çâre ara bul da tabîbi
Nâ-mahreme derd-i dili tîmâra götürme
3. Kur dost ile pazarını al sat tek ü tenhâ
Bîgâneye sır verme o pazara götürme
4. Yak cânını aşk oduna tâ ki yanakalasin
Ferdâya anı yakmaya şol nâra götürme
5. Açdırmak için bâbını bu genc-i derûnun
Var ârife nâ-mahrem-i esrâra götürme
6. At yok olacak varını bir vara eriş kim
Varı yok olan varını ol vara götürme
7. Yek bakışla etmeye bu seng-i dili kîmyâ
Bul basîri bînâsı yok ebsâra götürme
8. Cân u dili pâk eyle de cânâna fedâ kıl
Nâ-pâkleri pâk-dil ü dîdâra götürme
9. Ağyâr kim imiş yâr kim imiş eyle tefekkür
Bul yârını bu sözleri ağyâra götürme
10. Hulûsî ağart yüzünü de dosta revân ol
Halvet-geh-i dil-dâra anı kara götürme

Gazelin Açıklaması

1. Dostun bulunduğu meclise, gönül hânesine onun hoşlanmadığı sevgilerle dolu olarak gitme. Kâmillerin meclisine gittiğin zaman dünyevî olan her şeyi dışarıda bırak. Kargaları da bülbül sanıp gül bahçesine götürmemen gerektiği gibi.

2. Dosttan başka sevgilerin gönülde yer etmesine bir çare bul. Bunun için bir gönül doktoru/insan-ı kâmil ara. Durdur çâre diye, gönül sırlarına vâkıf olmayan kişilere gidip onlardan derman bekleme.

3. Hakîkî dost ile pazar kurmaya bak. Onunla tek başına ve تنها vakitlerde mânevî alışveriş yap. Yabancılar sır verip onları o pazara götürme.

4. Aşk ateşini tutuştur da canını onunla yak. Böylece bu dünyada yanıp yok olursun da yarın âhirette cehennem ateşinde yanıp yakılmayasın.

5. Gönül hazînesinin kapısını açtırmak için bir ârife/insan-ı kâmile teslim ol. Mânâ sırlarına vâkıf olmayanlara gidip onlarla dostluk kurma sakın.

6. Bu dünyada yok olup gidecek olan varlıkları bir kenara bırak. Öyle bir varlığa eriş ki, varlıkları yok olmaya mahkûm olan mal ve mülkünü ona götürme.

7. Taş gibi olan gönülleri bir nazarla yumuşatacak olan Basîr olan Allah'a yönel. Allah'ın nuruyla bakan kâmil insanların hüsnü nazarını al. Basîret sâhibi olmayan nazarlardan uzak ol, manen kör olanlara gidip onlarla dostluk kurma.

8. Gönlünü ağyâr sevgisinden ve dilini kötü sözlerden tertemiz eyle de sevgilinin uğrunda onu fedâ eyle. Gönlü temiz olmayanları, gönlü ve yüzü tertemiz olanlara/sohbet meclisine, kâmiller huzuruna götürme.

9. Ey dost! Gerçek dost kim düşman kim bunları iyice düşün. Gönül dostunu bul da, bu sözlerimi başkalarına/hâlden anlamayan avamlara götürme.

10. Ey Hulûsî bu dünyadan yüzün ak olarak dostun huzûruna git. Cenab-ı Hak'la baş başa kalınacağı kıyâmet gününde kapkara bir yüzle mahcup bir şekilde Onun huzûruna varma.

* Prof. Dr.